

К.е.н., доцент Мардус Н.Ю.
доцент кафедри економічного аналізу та обліку
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків
E-mail: Nat_ua@ ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ АУДИТУ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] та п.3 П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] визначають правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. В основу організації бухгалтерського обліку з метою належного обліково-аналітичного забезпечення покладено облікову політику підприємства.

Облікова політика підприємства розробляється головним бухгалтером підприємства і затверджується його керівником і є внутрішнім нормативним принципом організації та порядку ведення обліку на підприємстві, який містить сукупність способів та процедур організації та ведення обліку, що використовуються з метою підготовки, складання та подання фінансової звітності.

Мета аудиту облікової політики підприємства є встановлення її відповідності чинним нормативним та законодавчим датам, а також характеру і масштабу діяльності підприємства.

Завдання аудиту облікової політики:

- встановити наявність наказу (розпорядження) керівника про прийняття облікової політики на підприємстві;
- визначити відповідність прийнятої облікової політики вимогам законодавства та П(С)БО;

- вивчити порядок дотримання під час розроблення Наказу про облікову політику припущень і вимог, встановлених нормативними документами;
- дослідити повноту розкриття вибраних при формуванні облікової політики способів ведення бухгалтерського обліку, що істотно впливають на оцінку і прийняття рішень користувачами бухгалтерської звітності;
- перевірити наявність посадових інструкцій, наявність та ефективність затвердженої системи документообігу, вибір форми ведення бухгалтерського обліку, встановлений порядок проведення інвентаризації майна та зобов'язань, затверджений робочий план рахунків бухгалтерського обліку;
- проаналізувати та оцінити загальні та конкретні елементи облікової політики [3-7].

Джерелами інформації і одночасно об'єктом є всі внутрішньофірмові документи, що охоплюють питання організації і ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Методичні прийоми аудиту облікової політики:

- документальні (дослідження документів, прийоми нормативно-правового регулювання);
- розрахунково-аналітичні;
- узагальнення і реалізації результатів аудиту.

Процедури, які відповідають обраним методичним прийомам аудиту: нормативно-правові, лічильно-обчислювальні, логічні, опитування, порівняльно-зіставлявальні та узагальнення.

Етапи перевірки:

- перевірка дотримання прийнятої методології відображення окремих господарських операцій та оцінки майна (зміна положень облікової політики на наступний звітний рік повинна бути відображена у Примітках до фінансової звітності);
- доцільно досліджувати облікову політику підприємства за такими напрямками:

- 1) перевірка дотримання порядку оформлення наказу про облікову

політику (необхідні внутрішні документи, положення, інструкції, які затверджуються одночасно з обліковою політикою);

2) з'ясування, наскільки ефективний облік на підприємстві, що перевіряється, як вирішені питання на складних ділянках облікової роботи (раціональні прийоми щодо запобігання дублюванню даних);

3) перевірка якості оперативного обліку для безпосередньої та швидкої допомоги керівництву, адміністративно-управлінському та інженерно-технічному персоналу у вирішенні завдань, поставлених перед ним;

4) встановлення якості організації облікової роботи на підприємстві (графік, що передбачає терміни виконання, розподіл обов'язків між всіма обліковими працівниками, відповідальність за доручену ділянку роботи, інструктаж виконання окремих робіт, виправлення виявлених недоліків та помилок);

5) з'ясування, які форми документації застосовуються на підприємстві, як використовуються типові форми первинного обліку, чи не виготовляє підприємство спеціальних форм при можливості і доцільності застосування типових;

6) перевірка, чи забезпечена на підприємстві єдність та порівнянність облікових і планових показників, а також чи дотримуються одноманітності в методах їх розрахунку, необхідної для контролю виконання плану та встановлення їх динаміки.

За наслідками перевірки установчих документів або облікової політики аудитором складається аудиторський висновок, у якому фіксуються виявлені недоліки, обґрунтовуються можливі негативні наслідки і даються конкретні пропозиції щодо їх усунення в подальшій діяльності підприємства, що перевіряється [6].

У зв'язку з вищевикладеним вважаємо подальше дослідження питання організації методики аудиту облікової політики є актуальним і дослідження методичних підходів до аудиту облікової політики дасть змогу більш ефективніше проводити перевірку у вказаному напрямі.

Список використаної літератури

1. Закон України від 16.07.1999 р. № 96-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 25.01.2012 р. № 52 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Подолянчук О.А. Облікова політика підприємства – об’єкт чи джерело інформації аудиту / О.А. Подолянчук // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2015. - №7. - С. 855-859.
4. Петрик О.А. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: навч. посіб. / Петрик О.А., Савченко В.Я., Свідерський Д.Є.: за заг. ред. О.А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.
5. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: Монографія / В.А. Кулик. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. –373 с.
6. Полякова Л.М. Методика аудиту установчих документів та облікової політики підприємства / Л.М. Полякова, З.В. Билень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2918/1/81.pdf>.
7. Піскунова Н.В. Облікова політика підприємства як об’єкт аудиторської перевірки // Н.В. Піскунова, І.П. Петрова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2011/Economics/7_96101.htm.